

॥ ज्योतिर्मय ॥

Online Journal of Literature....

साहित्याचे विद्यापीठ

❑ पुणे ❑ वर्ष १ ले ❑ अंक ६८ वा ❑ शुक्रवार दि.१८ एप्रिल २०२५ ❑ पाने ४ ❑ मूल्य : निशुल्क (खासगी वितरणासाठी)

विशेष लेख...

शालार्थ आयडी बनावट घोटाळा चिंताजनक

– प्रा डॉ सुधीर अग्रवाल

ज्योतिर्मय ✍ साहित्य

शालार्थ आयडी बनावट प्रकरण हे शिक्षकांच्या वेतन आणि मान्यतेत अनियमितता व गैरप्रकार रोखण्यासाठी शालार्थ आयडी प्रणाली सुरू केल्यानंतर काही ठिकाणी बनावट शालार्थ आयडी तयार करून शासनाची फसवणूक केल्याचे समोर आले आहे. या प्रकरणांमध्ये, काही शिक्षक, संस्थाचालक आणि शिक्षण विभागातील अधिकारी यांचा सहभाग असल्याचे आढळून आले आहे.

शालार्थ आयडी म्हणजे काय ?

शालार्थ आयडी ही एक ऑनलाइन प्रणाली आहे जी शिक्षकांच्या वेतनाच्या योग्यतेची पडताळणी आणि त्यांच्या नोंदी ठेवण्यासाठी वापरली जाते.

बनावट शालार्थ आयडी प्रकरण:

काही ठिकाणी बनावट शालार्थ आयडी तयार करून, शिक्षकांना वेतन किंवा इतर सुविधा मिळवल्या गेल्याचे समोर आले आहे. काही प्रकरणांमध्ये, शिक्षकांची मान्यता न घेता किंवा बनावट कागदपत्रे सादर करून शालार्थ आयडी बनवल्याचे आढळून आले आहे.

या प्रकरणांमध्ये, शिक्षक, संस्थाचालक, तसेच काही शिक्षण विभागातील अधिकारी यांच्यासह अनेकजण सामील आहेत. एका वृत्तानुसार, उदय पंचभाई आणि राज शर्मा या दोन आरोपींनी बनावट शालार्थ आयडी तयार करून शासनाची फसवणूक केली. जळगाव जिल्ह्यातील १० शिक्षण संस्थांमध्ये ४९ शिक्षकांना बनावट शालार्थ आयडी देण्यात आली आणि त्यांना दर महिन्याला वेतन दिले जात होते.

नागपूरमध्ये देखील नुकतेच शालार्थ आयडी प्रकरण समोर आल्याने शिक्षण क्षेत्रात मोठी खळबळ निर्माण झाली आहे. एका वृत्तानुसार, शिक्षण उपसंचालक उल्हास नरड यांना गडचिरोलीत अटक करण्यात आली.

बनावट शालार्थ आयडी प्रकरणी अनेक ठिकाणी गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत. या प्रकरणांची चौकशी सुरू आहे आणि दोषींवर कठोर कारवाई करण्याची मागणी केली जात आहे. बनावट शालार्थ आयडी प्रकरणात ज्यांच्याकडे चौकशीची जबाबदारी दिली तेच अधिकारी आता आरोपी झाले आहेत. त्यामुळे, चौकशीच्या निष्पक्षतेवर परिणाम होण्याची शक्यता आहे. पर्यायाने, राज्यस्तरावरील विशेष शोध पथक नेमून शिक्षण विभागातील या भ्रष्टाचाराची सर्वेकश चौकशी करावी, अशी मागणी होत आहे.शिक्षण विभागातील या भ्रष्टाचाराबाबत सभागृहात आणि मंत्रालय स्तरावर वारंवार लेखी तक्रारी केल्या होत्या. मात्र, त्यावर कोणतीही कारवाई झाली नाही. आता या प्रकरणाची दखल शासनाने घेतली आहे. त्यामुळे मुळापर्यंत जाऊन चौकशी व्हावी, आणि दोषींविरुद्ध कठोर कारवाई व्हायला पाहिजे,अशी मागणी शिक्षण वर्तुळातून होत आहे.

नागपूर जिल्ह्यामधील बनावट शालार्थ आयडी प्रकरणाचे गांभीर्य विचारात घेता सर्व संबंधितांविरोधात फौजदारी गुन्हा दाखल करावा, असे निर्देश शालेय शिक्षण आयुक्त यांना देण्यात आले असल्याचे शालेय शिक्षण विभागामार्फत कळविण्यात आले आहे. नागपूर जिल्ह्यामध्ये २०१९ पासून सुमारे ५८० प्राथमिक / माध्यमिक शिक्षक/ शिक्षकेत्तर कर्मचाऱ्यांचे वैयक्तिक मान्यतेचे आदेश, तसेच शालार्थ आयडी प्रदान करण्याच्या आदेशांची कोणतीही शहानिशा न करता बनावट शालार्थ आयडी प्रदान करण्यात आल्याबाबत विविध माध्यमांमधून बातम्या प्रसिद्ध झाल्या आहेत.

डॉ. आंबेडकर हे आधुनिक भारताचे शिल्पकार, डॉ. वि. ल. धारूरकर यांचे प्रतिपादन

ज्योतिर्मय ✍ सराहित्य छत्रपती संभाजीनगर – प्रज्ञासूर्य डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर हे भारतीय संविधानाचे शिल्पकार होते. त्यांचे आर्थिक विचार आधुनिक भारतापुढील प्रश्न सोडविण्यासाठी आजही उपयुक्त आहेत. त्याहीपेक्षा महत्त्वाची गोष्ट म्हणजे डॉ. आंबेडकरांनी शेती, उद्योग, शिक्षण, आरोग्य, ऊर्जा अशा सर्व बाजूंनी भारतापुढील समस्यांचा वेध घेत विविध क्षेत्रात नवभारताच्या उभारणीसाठी दिशादर्शन घडविले. त्यांच्या प्रगत विचारातून आधुनिक भारताची जडणघडण झाली, असे विचार प्रसिद्ध विचारवंत व माजी कुलगुरू डॉ. वि. ल. धारूरकर यांनी व्यक्त केले. नारायणराव उजळंबकर वाचनालयात डॉ. आंबेडकर जयंतीनिमित्त आयोजित कार्यक्रमामे ते बोलत होते. अध्यक्षस्थानी भारतीय मजदूर संघाचे माजी महाराष्ट्र

प्रदेशाध्यक्ष दौलतराव मस्के होते. डॉ. धारूरकर म्हणाले, डॉ. आंबेडकरांनी अर्थशास्त्रामध्ये कोलंबिया विद्यापीठात आणि लंडन स्कूल ऑफ इकॉनॉमिक्स येथे केलेले संशोधन हे नवभारतापुढील समस्यांची गुंतागुंत सोडविण्यासाठी अत्यंत उपयुक्त ठरले. त्यांनी भारताचे पहिले कायदामंत्री या नात्याने महिलांच्या हक्कांचा विचार केला तसेच ऊर्जा समस्या, सिंचन समस्या या प्रश्नांचाही सखोल विचार करून त्यावर त्यांनी उपाय सुचविले. त्यांच्या विचाराची दूरदृष्टी एवढी होती की, आधुनिक भारताची जडणघडण करण्यासाठी त्यांनी मांडलेले विचार वर्तमान काळातही तेवढेच महत्त्वाचे आहेत. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी त्यांच्या दशकाच्या कारकीर्दीत प्रामुख्याने डॉ. आंबेडकरांच्या विचारांच्या मार्गाने नवभारताची उभारणी करण्याचा प्रयत्न केला आहे. २०४७

मध्ये विकसित भारत साध्य करावयाचा असेल तर आपणास आंबेडकरांच्या शाश्वत विकास संकल्पना प्रत्यक्षात कृतीमध्ये आणाव्या लागतील, असेही सूत्र त्यांनी मांडले.

सूत्रसंचालन ग्रंथपाल सपना उजळंबकर यांनी, तर राजश्री बाविस्कर यांनी आभार मानले. कार्यक्रमास गणेश महाजन, विजय जोग, शरद डबिर, अनंत पवार, नारायणराव कुडलीकर,

शाम किवळेकर, श्रीराम कुलकर्णी, आनंद परळीकर, शिवाजी रामरूले, लहाने, रमेश बुराडे, दत्तात्रय माने, डॉ. शिवाजी धनवले, उदय सुरंगळीकर आदी उपस्थित होते.

शालेय शिक्षण विभाग समर्पित वृत्तीने काम करणाऱ्या शिक्षकांच्या पाठिशी-शालेय शिक्षण मंत्री दादाजी भुसे

ज्योतिर्मय ✍ साहित्य मुंबई – विद्यार्थी हे दैवत असून राज्यातील शासकीय शाळांमध्ये समर्पित वृत्तीने काम करणारे अनेक शिक्षक आहेत. राज्य शासन अशा शिक्षकांच्या पाठिशी खंबीरपणे उभे असून सर्वच शिक्षकांनी शैक्षणिक गुणवत्ता वाढवावी, अशी अपेक्षा शालेय शिक्षण मंत्री दादाजी भुसे यांनी व्यक्त केली. शिक्षकांवरील अशैक्षणिक कामे कमी केली जाणार असून येत्या वर्षभरात शाळांच्या भौतिक सुविधांमध्ये २५ टक्क्यांपर्यंत सुधारणा झाल्याचे दिसून येईल, असे त्यांनी सांगितले. शालेय शिक्षण मंत्री श्री.भुसे यांच्या अध्यक्षतेखाली विविध शिक्षक संघटनांच्या पदाधिकाऱ्यांची बैठक मंत्रालयात झाली. शिक्षण विभागामार्फत काढण्यात येणाऱ्या शासन निर्णयांमध्ये

अधिकाधिक पारदर्शकता आणि सकारात्मक निर्णयांचा समावेश असावा यादृष्टीने ते अंतिम करण्यापूर्वी त्यांनी शिक्षक संघटनांशी चर्चा केली. या बैठकीत आमदार ज्ञानेश्वर म्हात्रे, शिक्षण आयुक्त सचिंद्रप्रताप सिंह, एससीईआरटीचे संचालक राहुल रेखावार, शिक्षण विभागातील वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते. मंत्री श्री.भुसे म्हणाले, शैक्षणिक गुणवत्तेवर भर देऊन शालेय शिक्षण विभागामध्ये सर्वांच्या सहकार्याने

सकारात्मक मार्गक्रमण केले जाणार आहे. संवादातून प्रश्न सोडविण्याची शासनाची भूमिका आहे. सीबीएसईचा अभ्यासक्रम स्वीकारताना राज्य शिक्षण मंडळ कायम राहणार असल्याचे सांगून नवीन अभ्यासक्रमात मराठी भाषा, राज्याचा इतिहास, भूगोल यांच्याशी तडजोड केली जाणार नसल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. विद्यार्थ्यांचे गणवेश स्थानिक पातळीवर घेण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे, तथापि ते दर्जेदार असणे

आवश्यक आहे. शाळांच्या भौतिक सुविधांमध्ये सुधारणा करताना जिल्हा नियोजन समितीसह शासनाच्या विविध विभागांच्या निधीचा तसेच सामाजिक उत्तरदायित्व निधीचा वापर करावा. जिल्हा परिषदेच्या शाळांना सौर ऊर्जा उपलब्ध करून देण्याची विनंती मुख्यमंत्र्यांकडे करण्यात आली असल्याचेही त्यांनी यावेळी सांगितले.

शालेय शिक्षण आयुक्त सचिंद्रप्रताप सिंह म्हणाले, शालेय शिक्षण विभाग शिक्षकांच्या अडीअडचणी सोडविण्यासाठी सातत्याने प्रयत्नशील असून शिक्षकांनीही प्रत्येक विद्यार्थ्याला गुणवत्तापूर्ण शिक्षण मिळेल यादृष्टीने प्रयत्न करणे आवश्यक आहे. शाळेेशी संबंधित बैठका घेताना अथवा शाळेने कोणतीही माहिती देताना शैक्षणिक कामांना बाधा येणार नाही याची दक्षता घेण्यात येणार असल्याचेही त्यांनी स्पष्ट केले.

आरोग्य सेवेत महाराष्ट्र आता १ नंबर होणार

जीवनदायी प्रारंभ प्रभावी अंमलबजावणीचा निर्धार

ज्योतिर्मय ✍ सराहित्य मुंबई – आयुष्मान भारत मिशन महाराष्ट्र राज्य समितीच्या अध्यक्षपदाचा कार्यभार स्वीकारल्यानंतर, माझ्या अध्यक्षतेखाली जीवनदायी भवन, वरळी येथे राज्यस्तरीय आढावा बैठक अतिशय उत्तमीरत्या पार पडली असे आयुष्मान भारत मिशन महाराष्ट्रचे अध्यक्ष ओमप्रकाश शेठ्ये यांनी सांगितले. या बैठकीत, राज्यातील शासकीय व खाजगी रुग्णालयांमार्फत आयुष्मान भारत योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी कशी करता येईल, यावर सखोल चर्चा करण्यात आली. रुग्णसेवेतील अडचणी, धोरणात्मक अडथळे आणि तांत्रिक अंमलबजावणीसंबंधी मुद्दे समोर ठेवून, प्रत्येक घटकाचा बारकाईने आढावा घेण्यात आला. राज्यातील प्रत्येक पात्र रुग्णाला कोणत्याही अडथळ्याशिवाय, सुलभ, सुसंगत व दर्जेदार आरोग्यसेवा मिळाली पाहिजे, हा स्पष्ट संदेश

संबंधित प्रशासन व अधिकाऱ्यांना दिला. या बैठकीस खालील मान्यवर उपस्थित होते, दयानंद जगताप (उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी) राज्य आरोग्य हमी सोसायटी, डॉ. पल्लवी सापळे (अधिष्ठाता, जेजे रुग्णालय व संचालक (अतिरिक्त कार्यभार), वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, डॉ. रविंद्रकुमार शेठ्ये (सहाय्यक संचालक, आरोग्य सेवा.), सुनील सोवितकर (महाव्यवस्थापक प्रशासन, राज्य आरोग्य हमी सोसायटी), डॉ. नारायण राठोड (प्रकल्प प्रमुख, एमडी ईडीया (टीपीए), डॉ. अनुज गुप्ते (प्रकल्प प्रमुख, एमडी ईडीया (टीपीए), उदय सुर्वे (प्रकल्प प्रमुख, Paramount) (TPA), विष्णू पाटील (प्रकल्प प्रमुख/व्यवस्थापक,)Medi Assist (TPA) या बैठकीतून मिळालेल्या सूचनांवर आधारित, आगामी काळात अधिक गतिमान आणि उत्तरदायी प्रशासन निर्माण करण्याचे उद्दिष्ट आम्ही निर्धारपूर्वक पुढे नेणार आहोत असे त्यांनी यावेळेस सांगितले.

अंबाजोगाईची नवी ओळख 'पुस्तकांचं गाव'; मराठी भाषा मंत्री उदय सामंत यांनी केली घोषणा - त्यानिमित्त...

अंबेजोगाईकर, हार्दिक अभिनंदन!

अंबेजोगाई या शब्दाला माझ्या हृदयात एक विशेष स्थान आहे – अगदी जिद्दाळ्याचं, आपुलकीचं! आमच्या सोनपेठपासून अगदी जवळ असलेलं ठिकाण. ऐतिहासिक आणि सांस्कृतिकदृष्ट्या समृद्ध! लहानपणापासून नातेवाईक, मित्रमंडळी यांच्याकडे अंबेजोगाईला जायचं व्हायचं. सोनपेठ परिसरात मोठा दवाखाना म्हणजे अंबेजोगाईचा! हे ऐकत आलो! आम्ही दोघेही अंबेजोगाईकर नसलो, तरी आमचे "प्रथम तुज पाहता" अंबेजोगाईतच झाले, अंबेजोगाईचं हवामान... अहाहा! निसर्गाचं नितांत सुंदर दर्शन प्रेमात पडावं असं! हिरवा निसर्ग, मोरांचे केकारव! अफलातून! योगेश्वरी माता, संत पकुंदराज, दासोपंत, स्वामी रामानंद तीर्थ अशी दिव्य परंपरा अंबेजोगाईला लाभली आहे. वै. श्रीगुरूंनी त्यांच्या बालपणी उपनयन संस्कारानंतर योगेश्वरी मंदिरात अनुष्ठान केलेले आहे. इथे शिक्षणासाठी पोषक वातावरण आहे. फार पूर्वीपासून शिक्षणाची सुविधा होती, आता ती आणखी समृद्ध होते आहे. मी काही काळ अंबेजोगाईत राहिलोय. परभणी / नांदेडहून बाईकवरून अंबेजोगाई गाठायचं रोमांच होतं! कधी रेल्वेने परळी, मग मिळेल त्या वाहनाने अंबेजोगाई, किंवा थेट बसने जायचो, अंबेजोगाई पुस्तकांचं नगर होतंच! आता ते अधोरेखित होत आहे, यामुळं मला अतीव आनंद झालाय! समस्त अंबेजोगाईकर आणि अंबेजोगाईवर प्रेम करणाऱ्या माझ्यासारख्या सर्व मित्रमैत्रिणींचं मनापासून अभिनंदन! यासाठी परिश्रम घेणाऱ्यांचे विशेष अभिनंदन! पुन्हा कधीतरी सविस्तर लिहू. माऊली की जय जय श्रीकृष्ण! चंद्रहास शास्त्री सोनपेठकर, पुणे.

– विद्यावाचस्पती विद्यानंद
Mobile: +917709612655
Email: vidyavachaspati.vidyamand@gmail.com

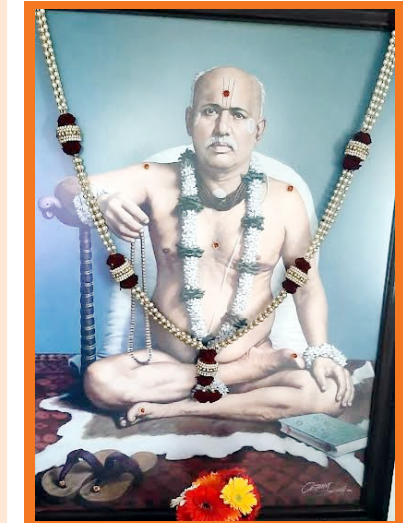
आनंदी पहाट...

अंतर्मनावर कोरलेल्या सुखद आठवणी उत्साह वाढवतात

ज्योतिर्मय साहित्य

गतकाळातील घटना, अनुभव सहजपणे विसरणे शक्य नसतं; हे जरी कितीही खरं असलं, तरीही त्यामध्ये मनानं गुंफटून राहणं देखील तापदायक ठरू शकतं, हे विसरून चालणार नाही. काहीवेळा काही बाबतीत आपल्या पूर्वानुभवाचा उपयोग निश्चितच आपल्याला होतो, पण तसं नेहमीच अपेक्षेप्रमाणे घडतं असं नाही. हे जाणून घेण्याचा आपल्या मनांत विचारही अनेकदा येत नाही. आपल्या आयुष्यातील अनेक आठवणी आपल्याला नवी उमेद देऊ शकतात, नवा विचार देऊ शकतात, अनुभवांतील काही चुकांमुळे नवनवीन मार्ग देऊ शकतात, हे निश्चितच खरं आहे. पण म्हणून त्यांत आपण कितपत समरस, रममाण व्हायचं ह्याचीही आपल्याला जाणीव होण्याची गरज असते. आपल्या उत्कर्षासाठी, प्रगतीसाठी आवश्यक बदल स्वतःच्या विचार, वर्तन आणि व्यवहारामध्ये करत राहणं जरूरीचं असतं.

आपल्या भावविश्वात रममाण झालेलं आपलं अंतर्मन आपल्या साठवणीतल्या आठवणींना अनन्यसाधारण महत्त्व देत असतं. अर्थात काही आठवणीच असतात तशा, अंतर्मनांत घर करून राहिलेल्या. ह्यामध्ये अनेक सुख-दुःखाचे क्षण, घटना, घडामोडी, संवाद, वाद असं सर्व काही नुसतं सामावलेलं असतं असं नाही तर, ते अंतर्मनावर कोरलं गेलेलं असतं. आपल्याला अगदी लहानपणापासूनच जे मिळालं, हाती लागलं, मनांत आलं ते सारं काही साठवून ठेवायची सवयच लागून राहिलेली असते. अनेकांना, विकत घेतलेली पहिली वस्तू, कपडे, मिळालेलं गिफ्ट, बक्षीस, ग्रीटिंग, शालेय वस्तू अशा अनेक वस्तूंचा साठा करून त्या वस्तूंशी निर्माण झालेलं भावनिक नातं टिकवून ठेवायला आवडतं. एक छंद म्हणून त्याची साठवणूक करणं काही काळापर्यंत ठीक आहे. पण आपण ह्या आठवणींतील वस्तूवर अवलंबून राहून अनेकवेळा विचार, वर्तन आणि व्यवहार करायला लागतो. ते काही वेळा धोकादायक आणि अगदी घातकही ठरू शकतं; ह्याचा आपण गांभीर्यानं विचार कधी करत नाही.

श्री ब्रह्मचैतन्य गोंदवलेकर महाराज

ज्योतिर्मय साहित्य

जडीबुटीवाल्याजवळ एक गोळी असते.

ज्याच्या अंगात विष भिनले आहे अशा माणसाच्या जखमेवर ती गोळी नुसती ठेवतात. ती सर्व विष शोषून घेते. नंतर तिला धुतली की ती पूर्ववत् होते. त्याचप्रमाणे सत्पुरुषाच्या संगतीत आपले पाप शोषून घेतले जाते, आणि पुनः तो सत्पुरुष स्वतः शुद्धच राहतो. सत्संगाती मिळेल, पण ती टिकणे फार कठीण काम

आवळा पावडरचे आश्चर्यकारक फायदे

ज्योतिर्मय साहित्य

छातीत जळजळ आणि असिडीटीचा त्रास अनेकांना होत असतो. असिडीटी झाल्यावर लोक गोळ्या खातात. गोळ्या खाल्ल्यानंतर काही वेळ असिडीटीचा त्रास कमी होतो. पण नंतर पुन्हा त्रास जाणवतो. त्यामुळे जर तुम्हाला पिताचा त्रास कमी करायचा असेल तर तुम्ही आवळा पावडर घातलेलं पाणी पिऊ शकता.

वजन कमी करण्यासाठी फायदेशीर आवळ्यामध्ये एथेनॉलिक नावाचे तत्व आढळते. यामध्ये अँटीहायपरलिपिडेमिक (चरबी कमी करणारे) आणि अँटिऑक्सिडंट्स गुण आढळतात. यामुळे आवळ्याच्या पावडरच्या सेवनेने तुमचे वजन वाढत असेल तर ते नियंत्रणात येण्यास मदत मिळते. तसंच अतिरिक्त चरबी आवळा शरीरामध्ये जमू देत नाही.

चयापचयाची क्रिया तुम्हाला व्यवस्थित करण्यासाठी आवळा पावडरचा उपयोग होतो. तुम्ही नियमित कोमट पाण्यातून आवळा पावडर मिक्स करून प्यायल्यास तुमचा पचनक्रियेचा त्रास नक्कीच दूर होतो. तसंच वजनही नियंत्रणात राहते. पचनक्रिया उत्तम राहते.

आवळ्याला एक आदर्श फळच म्हटले

जाते. कारण यामध्ये अनेक गुण असून शरीरासाठी याचे अनेक फायदे होतात. सर्वात महत्त्वाचा फायदा म्हणजे पचनक्रिया उत्तम होते. पचनक्रिया उत्तम झाली तर आपोआपच वजन कमी होण्यास सुरुवात होते. वास्तविक यामध्ये *फायबरचे प्रमाण चांगले असल्यामुळे त्रास कमी होतो.* फायबर पचनक्रिया चांगली करण्यास आणि बद्धकोशासंबंधी त्रास कमी करण्यास मदत करते. त्यामुळे आवळ्याच्या पावडरमुळे पचनक्रिया उत्तम होऊन अन्य त्रासापासून सुटका मिळते.

लिव्हर निरोगी ठेवते.

अनेक अँटिबायोटिक आणि औषधांच्या गोळ्या अथवा सतत दारूचे सेवन हे लिव्हरमध्ये अनेक विषारी पदार्थांचे निर्माण करते. पण तुम्ही नियमित आवळा

संकलन –
डॉ. प्रमोद डेरें (निसर्ग उपचार तज्ञ)
पिंपरी-चिंचवड, पुणे.
आरोग्यविषयक व्याख्याते व लेखक
संपर्क – ९२ ७९ ६६९ ६६९

पावडरचा समावेश आपल्या आहारात करून घेतला तर शरीरातील विषारी पदार्थ

सेल्युलर जेलला भेट

ज्योतिर्मय साहित्य

स्वातंत्र्यवीर सावरकरांना ज्या खोलीत ठेवले होते ती पाहण्याची आमची उत्सुकता होती. त्यामुळे आम्ही आधी तिकडेच निघालो. तिसऱ्या मजल्यावर शेवटची खोली खोली क्रमांक १२३ ही त्यांची होती. ही खोली म्हणजे देशभक्तांच्या दृष्टीने तीर्थस्थानच. सावरकरांचे बंधू बाबाराव सावरकर ही या कोठडीबद्दल लिहिताना म्हणतात

यह तीर्थ महातीर्थों का है
मत कहो इसे काला पानी
तुम सुनो यहा की धरती के
कण कणसे गाथा बलिदानी.

सेल्युलर जेलच्या

प्रवेशद्वारातून आत गेल्यावर या ओळी आपल्याला वाचायला मिळतात.

सगळ्या कोठडींना एकच दरवाजा आहे. परंतु स्वातंत्र्यवीर सावरकरांना ज्या कोठडीत ठेवले होते तिला मात्र दोन दरवाजे आहेत. फक्त १३ ७ फुटांची ही कोठडी. या कोठडीबद्दल पु ल देशपांडे यांनी काढलेले उद्गार फार सुंदर आहेत. ते म्हणतात, “ ज्या वेळेला एखाद्या खोलीमध्ये प्रत्यक्ष तेज वस्तीला येतं त्यावेळेला त्या कोठडीचा गाभारा होतो. आपण आता जिथे आत गेलो तो असाच एक गाभारा झालेला आहे. तिथे एक मूर्तिमंत तेज वावरत होतं. तेजस्विनावधितमस्तु असं आपण नुसतं म्हणत असतो. म्हटलेलं विसरून जात असतो. पण खऱ्या अर्थानं ज्याचं काया, वाचा, मन सगळंच तेजस्वी ओजस्वी होतं अशा भारतीय इतिहासातील व्यक्ती

उगवतीचे रंग

विश्वास देशपांडे
चाळीसगाव
मो. ९४०३७४९३९२

शोधायची झाली तर प्रथम आपल्याला आधुनिक काळामध्ये वीर सावरकरांची आठवण झाल्याशिवाय राहत नाही.

प्रत्येक क्षण हा जीवन उजळण्यासाठी आहे हे दाखवून देणारं

त्यांचं उभं आयुष्य होतं. “ या कोठडीला हवा आणि प्रकाश येण्यासाठी फक्त एकच खिडकी आहे आणि तीही अशा उंचीवर की तिथपर्यंत पोहोचून बाहेरच काहीही पाहता येणार नाही.

अशा या अगदी छोट्याशा जागेत स्वातंत्र्यवीरांनी आणि इतर क्रांतिकारकांनी कसे दिवस काढले असतील याचा नुसता विचार जरी केला तरी अंगावर काटा उभा राहतो.

याच खिडकीखाली सावरकरांचा फोटो लावलेला आहे आम्ही साश्रू नयनांनी त्यांना वंदन केले. आम्ही गेलो त्या दिवशी खूप गर्दी होती. लोक बंदे मातमस, स्वातंत्र्यवीर सावरकर की जय अशा घोषणा देत होते.

(क्रमशः)

गोष्टी प्राण्यांच्या ९

ज्योतिर्मय साहित्य

जे काही प्राणी आपल्या बालपणात प्रवेश करतात त्यात चिऊ, काऊ, माऊ हे अगदी परिचित होऊन जातात. त्यांच्या गाणी,गोष्टी ऐकतच आपण मोठे होतो. त्यांना आवजून कोणी बोलवत नाही. पाळत नाही. त्यांचे तेच मनाने घरात येतात. बागडतात आणि स्नेह निर्माण करतात. एकदा प्रेमाने त्यांना काही खाऊ घातले की ते नित्य नेमाने येत राहतात.

या मांजरांच्या पिळ्ळीची चाहूल तर ते मांजरीच्या पोटात असल्या पासून होते. मांजर आपल्या पिळ्ळ्या साठी सुरक्षित जागा शोधत असते. आणि आपल्या घरातील सुरक्षित जागा आपल्या पेशा तिलाच जास्त माहिती असते. आपल्याही नकळत एक दिवस बारीक बारीक बरेच म्यांव ऐकू येतात आणि त्या पिळ्ळेचे अस्तित्त्व लक्षात येते. आमच्याकडेही असे झाले. घरातील पिळे बहुतेक खूपच छोटी असावीत. पण आम्ही घरची दारे,खिडक्या बंद केल्यावर एक मांजर प्रत्येक दारात जाऊन ओरडू लागले. ते घरात यायला नको म्हणून आम्ही दार उघडले नाही. आणि त्याचे ओरडणे वाढतच गेले. शेवटी का ओरडत आहे बघण्यासाठी दार उघडले तर मांजर मोठ्या चपळतेने घरात शिरली. आणि काही कळायच्या आत गायब झाली. घरभर शोधले तरी कुठेच दिसेना. शेवटी घराच्या माळ्यावरून काही हालचाल जाणवली. स्टूलवर चढून बघितले तर आम्ही माळ्यावर ठेवलेल्या रिकाम्या प्लास्टिक ड्रम मध्ये ४/५ डोळेही न उघडलेली पिळे या मांजरीला बिलगून बसलेली दिसली. तेव्हा आमच्या घरातील या अनाहुत पाहुण्यांची बातमी समजली. नेहेमी प्रमाणे ती आम्हाला घाबरत होती आणि आम्ही त्यांना! या पूर्वी असा अनुभव कधीच आला नव्हता. आपण बाहेर गेल्यावर हे सगळे घरात काय करतील, कुठे फिरतील? याचीच काळजी असायची. विशेष म्हणजे एव्ही गुपचूप दूध पिणारी ही मांजर, पण घरात पिळे असतांना तिने दुधाला तोंड सुद्धा लावले नव्हते. आणि तिला जायला यायला सुलभ व्हावे, म्हणून आम्ही एक खिडकी उघडी ठेवून बाहेर जाऊ लागलो. आता यांचे पुढे काय? अशा काळजीत असताना एक दिवस सगळे आवाज बंद झाले. पुन्हा माळ्यावरचा ड्रम बघितला तर तो रिकामा! मग त्यांच्या विषयी माहिती समजली, मांजर पिळ्ळांच्या सुरक्षिततेसाठी सतत घर बदलत असते हे समजले. त्यांच्या विषयी फारच उत्सुकता वाटली. आणि शेजारी व इतर घरात चौकशी केल्यावर तिने आपला मुक्काम सोसायटी मधील एका घरात, रिकाम्या खोक्यात हलवलेला समजला. काही दिवसातच ती पिळे कुठेही बागडताना दिसू लागली.

एकदा फार गमतीशीर दृश्य बघितले. ३/४ घरे सोडून एका घराच्या आवारात आंब्याचे झाड आहे. त्या झाडाखाली बालगोपाल जमले होते. सगळे वर बघत होते. आणि प्रत्येकाने हात काहीतरी झेलण्यासाठी तयार ठेवले होते. वर बघितले तर त्या झाडावर बाळकैन्या (छोत्या कैन्या) दिसत होत्या. आणि झाडावर मांजराचे पिळू त्या कैन्यांवर फटके मारत होते. मी फोटो सुद्धा काढायचे विसरले. आणि ते दृश्य बघत बसले. आमच्या आल्याकडे एक मांजर होती. आम्ही कॅरम खेळायला बसलो की ती त्या चौकटीवर येऊन बसायची. बराचवेळ त्या पॅकिटमध्ये जाणाऱ्या सोंगट्या बघायची. आणि मध्येच बोर्डवर उतरून सगळ्या सोंगट्या आपल्या पंजाने पॅकिटमध्ये ढकलून घायची. आणि पळून जायची. एकदा तर बाहेरून आल्यावर घरात जाताना सहज दरातील अशोकाच्या झाडावर लक्ष गेले आणि भितीच वाटली. झाडाच्या एका बारीक फांदीवर एक मांजर मेलेले दिसले. त्याचे चारही पाय झाडावरून खाली लोंबकाळत होते. आणि जीभ बाहेर काढून मानही लोंबकाळत होती. काय करावे असा विचार करत होते, तोपर्यंत एका गाडीवर आलेले दोघेजण थांबले. त्यांनीही ते मांजर बघितले. त्यांनी झाडाखाली बाईक आणून एकजण त्या गाडीच्या सीटवर उभा राहिला. आणि त्याने मांजराला हात लावला. तसे ते चटकन उठून उडी मारून आम्हाला संभ्रमात टाकून पळून गेले. परवा ३/४ मांजरे कर्कश ओरडत होती. म्हणून मी बाहेर जाऊन त्यांना हाकलण्यासाठी दार उघडले तर सगळे पटापट पसार झाले. एक मांजर तर सरसर झाडावर चढले आणि तेथून खाली बघू लागले. त्यांच्या वर हात उगारला तरी ते दाद देत नाहीत. उलट मोठ्ठ्या डोळ्याने आपल्याकडे बघत राहतात.

असे विविध प्राणी वेगवेगळ्या पद्धतीने वागून आपल्याला आश्चर्य करायला लावतात.

स्वगुण परीक्षा

ज्योतिर्मय साहित्य

विषय शब्दाचा अर्थ पाहू गेल्यास “विशेषण सिंचन्ति इंद्रियाणि मनश्च” ज्याच्या ठिकाणी इंद्रिये व मन बुडून जातात मग होतात म्हणजे इंद्रियभोग अर्थात देहातून सुख घेण्याची आवड. कधीही समाधान न होणाऱ्या अशेच्या साखळीने माणूस बांधलेला असतो. भगवंताचा विसर पडणे म्हणजे वाईट काळ समजावा. आत्मबुध्दी विसरून देहबुद्धी त जाण म्हणजे स्वर्गातून नरकात पडण्या सारखे आहे. समर्थानी दहाव्या ओवी पासून अठराव्या ओवी पर्यंतचा प्रवास म्हणजे शरिराच्या जन्माची क्रीया ते समजून घेत असताना आपल्याला आपल्याच शरीराची किळस येते. शरीर वरवर कितीही चांगले वाटले तरी त्यात डोकावून पाहता ते किती घाणीचे साम्राज्य आहे. हे वरील ओव्या वाचताना खात्री पटते. घाणीने भरलेले हे शरीर कितीही निर्मळ करायचा प्रयत्न केला तरी ते स्वच्छ होत नाही. समर्थानी डोकं या अवयवाला मात्र ऊतंगात म्हणलं आहे. मल मुत्र ओक हे जर शरिराचे झाले नाही तर मुग्ध लवकरच मरेल.
क्रमशः
अठ्ठावीस ओव्याच्या पुढे तर आईच्या गर्भात जीवाचे कसे हाल होतात याचे वर्मन केले आहे. आईच्या गर्भात असताना मुल सोह,सोहम् असं म्हणते मी तो आहे मी ईश्वर आहे. आणि बाहेर पडल्यावर ते “कोहं कोहं “ म्हणू लागते.जीवाला देहबुद्धी येते. व स्वरूपरूपाची जाणीव मावळू े या लागते. देह विकार विकसीत होऊ लागला की सुखदुःखाचे हेलकावे बसु लागतात. यातून सुटण्याचा ऐकचं मार्ग तो म्हणजे “भगवंताला शरण जाणं”
सन्माननीय वाचक मंडळी तुमच्या सगळ्यांच्या प्रोत्साहनानेच व समर्थांच्या आशिर्वादाने आज तिसरा दशक तुमच्या हाती देताना खुपच आनंद होत आहे गेल्या दोन महिन्यांत माझ्याच शरिराच्या काही भागाने असहकार पुकारल्यामुळे मी तुमच्या समोर व्यक्त होऊ शकले नाही. त्याबद्दल क्षमस्व

अनुवाद आणि निरूपण

ह.भ.प.चंद्रहास शास्त्री सोनपेठकर

ज्योतिर्मय साहित्य
प्रदानं प्रच्छन्नं गृहमुपगते सम्भ्रमविधिः
प्रियं कृत्वा मौनं सदसि कथनं चाप्युपकृतेः ।
अनुसरेते लक्ष्म्यामनभिवभगन्धाः परकथाः
सतां केनोद्दिष्टं विषममसिधाराव्रतमिदम् ।।
अर्थ – केलेले दान प्रकट न करणे, घरी आलेल्या अतिथीचे स्वागतादर करणे, उपकार करीत असताना मौन राहणे, आपल्यावर कोणी उपकार करीत असले, तर सार्वजनिक प्रसंगी त्यास प्रकट करणे, संपन्नतेच्या स्थितीत निरभिमान राहणे, अन्य लोकांविषयी लेशमात्रही निंदाव्यंजक शब्दांचे उच्चारण न करता चर्चा करणे, तलवारीच्या पात्याच्या धारीवर चालण्यासमान असलेले हे कठिण व्रत महात्म्यांना कोणी शिकविले असेल बरे?
सज्जन होणे सोपे नाही. सज्जनात हे एक कठिण व्रत आहे. ते तलवारीच्या पात्यावर चालण्याप्रमाणे कठिण आहे. असा आशय कवीश्रेष्ठ भर्तृहरिंनी या श्लोकाद्वारे अभिव्यक्त केला आहे.

ज्योतिर्मय साहित्य
लक्ष्मण म्हणे ज्या अर्थी रामाने तुमचा त्याग केला आहे, तर त्यातच तुमचे कल्याण निश्चित असले पाहिजे.आपल्याही जीवनात जेव्हा विपरीत प्रसंग येतो तेव्हा ही ती भगवंताची इच्छा आहे, हे आपणही समजून, त्या परिस्थितीत निवांत रहायला शिकले पाहिजे.
आमच्यावर प्रपंचात अनुकूलता ही जशी त्याची अनुकंपा आहे तशी प्रतिकुलता ही देखील त्याचीच अनुकंपाच असते.
रामाचा स्वभाव मला माहीत आहे तो स्वतः लाख दुःख भोगेल, पण दुसऱ्याला थोडीही त्याची तोशीस लागू देत नाही. असे लक्ष्मण म्हणाला. हे ऐकताच सीतेला हे पडले. प्रारब्धानुसार न केलेले कर्म कधीच भोगावे लागत नाही व केलेले कर्म कधीच चुकत नाही.
न्याय शास्त्रात अनुमानाचे प्रकार सांगितले आहेत.त्यानुसार प्रारब्धाची संगती लागते म्हणून इतर नियम लागत नाहीत. जुळ्या मुलांची यांचे कर्म त्याला भोगायला लागण्याची चूक कर्म करीत नाही जुळ्या मुळातील एकालाच आई दोनदा आंघोळ घालेल, कारण ती फसते.पण कर्म याचे प्रारब्ध दुसऱ्यास कधीच भोगण्यास देत नाही.
सीतेला आता वाटले की पूर्व जन्मात असे कोणते पाप घडले, कुठल्या तरी स्त्री ला तिच्या पती पासून मी कदाचित वेगळे केले असेल.या जन्मात मी कुठलेही पाप केले नाही पण मागील जन्मी केले असेल.
कर्म आपणास ३ पद्धतीने देते १ लगेच २ काळांतराने ३ जन्मांतराने पण कर्म भोगावेच लागते. चुकत नाही.
क्रमश

साहित्याचे विस्तार

रवींद्रनाथ टागोर

विश्वास देशपांडे,
चाळीसगाव
मो. ९४०३७४९९३२

रवींद्रनाथ टागोर : वारसा आणि कार्य

ज्योतिर्मय **साहित्य**

तो स्वतःचे इंग्रजी वर्तमानपत्र सुरू करतो. खरे तर भूपती हा गर्भश्रीमंत आहे आणि त्याला काही कामधंदा करण्याची आवश्यकता नाही. परंतु आपली आवड म्हणून तो ही पत्रकारिता करीत असतो. या भूपतीचे लग्न चारुलता नावाच्या एका मुलीबरोबर झाले आहे. भूपती आपल्या पत्रकारितेला सुरुवात करतो तेव्हा चारुलता ही नुकतीच यौवनात पदार्पण करीत असते. परंतु आपल्याच नादात असलेल्या या भूपतीला त्याची खबरबात नाही. आपल्या पत्नीच्या आपल्याकडून काही अपेक्षा असतील याचीही त्याला गंधवार्ता नाही. नात्यातीलच कोणीतरी जेष्ठ व्यक्ती त्याला चारुलतेने आता तारुण्यात पदार्पण केले आहे आणि तू तिच्याकडे लक्ष दे. ती घरी एकटीच असते असे सुचवले. पण त्यानंतरही नेमके काय करायेचे हे त्याला कळत नाही किंबहुना त्या गोष्टीकडे तो जाणूनबुनून दुर्लक्ष करतो.

त्या भव्य असलेल्या घरामध्ये चारुलता आपला वेळ कसातरी घालवत असते. ती बुद्धिमान आहे तिला वाचनाची आणि लेखनाचीही आवड आहे. परंतु तिच्याकडे लक्ष देणारं कोणी नाही. ती घरी एकटीच असते हे जेव्हा भूपतीच्या लक्षात येतं तेव्हा तो चारुलतेच्या भावाला त्याच्या पत्नीला म्हणजे मंदाला तिथे घेऊन येण्यास सांगतो. खरे तर चारुलतेच्या या तारुण्याच्या काळात तिला गरज आहे ती तिच्या पतीच्या सहवासाची आणि प्रेमाची. परंतु भूपती त्यासाठी अगदी वेगळाच उपाय योजतो. खरं तर हा उपाय मूर्खपणाचा आहे. त्याला वाटते आपल्या मेहुण्याच्या पत्नीची म्हणजे मंदाची चारुलतेला सोबत होईल आणि तिला कंटाळवाणे होणार नाही. ज्या उद्देशाने भूपतीने मंदाला तिथे आणण्यास सांगितले होते तो उद्देश तर बाजूलाच राहिला परंतु कथानकाने एक वेगळेच वळण घेतले असे आपल्याला दिसते.

जात्यावरच्या ओव्या.....

नातेसंबंध : बहिण-भाऊ

वाट पाहू पाहू

डोळे झाले रंग राहू

अजून येईना बाई

मन धरणीचा भाऊ || ३४||

वाट पाहू पाहू

डोळे झाले कुकावाणी

भावानं बाई माझ्या

मन केलं लोकांवाणी || ३५||

संदर्भ : कै. गवणाबाई बोरडे

संकलन : सौ मनोरमा बोरडे

साहित्य-संस्कृति

शुक्रवार दि.१८ एप्रिल २०२५

३

पंढरपूर ते लंडन वारीचे छत्रपती संभाजीनगरात आगमन

विठ्ठल-रुक्मिणी मंदिर, वाळूज येथे पवित्र पादुकांचे पूजन व सहस्त्रनाम आवर्तन

ज्योतिर्मय **साहित्य**

छत्रपती संभाजीनगर – पंढरपूर ते लंडन वारी आज छत्रपती संभाजीनगर येथे पोहोचली. वाळूज येथील श्री विठ्ठल-रुक्मिणी मंदिरात वारीचे स्वागत उत्साहात करण्यात आले. पवित्र पादुकांचे, वारीचे आयोजक लंडननिवासी श्री. अनिल खेडकर, मंदिर ट्रस्टचे अध्यक्ष राजेंद्र पवार पाटील व सचिव आप्पासाहेब झळके पाटील, छत्रपती संभाजीनगरीील वारीचे संयोजक अनिल पालवे, सुनील शिनकर यांच्या हस्ते श्री विठ्ठल-रुक्मिणी मूर्तीसमोर पूजन करण्यात आले.

ही ऐतिहासिक वारी लंडन येथील रहिवासी अनिल एकनाथ खेडकर व त्यांच्या सहकारी वारकी संतोष पारकर, सौरभ महाजन व जयंत बाबर यांच्या पुढाकाराने आयोजित करण्यात आली आहे. पादुका पूजनानंतर विठ्ठलाच्या सहस्त्रनाम आवर्तनाचे आयोजन करण्यात आले.

वारीचे स्वागत अनिल पालवे, सुनील शिनकर यांनी छत्रपती संभाजीनगर येथे केले. वारीचे प्रमुख आयोजक अनिल खेडकर व त्यांच्या सहकारी वारकऱ्यांचा मंदिर ट्रस्टच्या

वतीने सन्मान करण्यात आला.

या प्रसंगी बोलताना अनिल खेडकर यांनी सांगितले की, ही वारी १४ एप्रिल २१ जून २०२५ रोजी आपाही एकादशीच्या दिवशी लंडनमध्ये पोहोचणार आहे. ही वारी रस्त्याने १८,००० किमीचा प्रवास करत नेपाळ, तिबेट, चीन, किर्गिस्तान, उझबेकिस्तान, कझाकस्तान, रशिया,

जॉर्जिया, तुर्किये, बल्गेरिया, रोमानिया, सर्बिया, ऑस्ट्रिया, झेकोस्लोव्हाकिया, जर्मनी, फ्रान्स, नेदरलँड्स, बेल्जियम व शेवटी लंडन, इंग्लंड, युनाइटेड किंग्डम अशा १९ देशांमधून जाणार आहे.
“ही पादुका विमानाने घेऊन जाणे शक्य होते, पण भारतात लोक पंढरपूरची वारी पायी करतात, त्यातूनच मला ही वारी रस्त्याने करण्याची प्रेरणा मिळाली,” असे खेडकर म्हणाले.

सोशल मीडियावरही आयपीएलचा फिव्हर !

ज्योतिर्मय **साहित्य**

आयपीएल अर्थात इंडियन प्रीमियर लीगचे हे अठरावं वर्ष आहे. सलग अठरा वर्ष आपली लोकप्रियता टिकवून ठेवणारी आयपीएल ही जगातील एकमेव क्रिकेट लीग आहे. गेली अठरा वर्ष केवळ भारतातीलच नाही तर जगातील सर्वाधिक लोकप्रिय क्रिकेट लीग म्हणून आयपीएलकडे पाहिले जाते. जगभरातील अनेक दिग्गज खेळाडू या लीगमध्ये सहभागी होतात. मुळातच क्रिकेटला एका धर्माप्रमाणे स्थान असलेल्या भारतामध्ये आयपीएल सुरू असल्याने सहभागी संघाचे फॅन फॉलोअर्सची संख्या देखील खूप मोठी आहे. आपल्या आवडत्या संघाला सपोर्ट करण्यासाठी फॅन मैदानावर गर्दी करताना दिसतात. आयपीएलचा सामना कोणत्याही मैदानावर, कोणत्याही शहरांमध्ये असो क्रिकेट रसिकांच्या उदंड प्रतिसादामुळे मैदाने तुडुंब भरली असल्याचे चित्र आपण दरवर्षीच पाहतो मात्र यावर्षी मैदानासोबतच मैदानाबाहेरही आपल्या आवडत्या संघाला सपोर्ट करण्यासाठी चाहत्यांमध्ये स्पर्धा लागली आहे. आजचे युग सोशल मीडियाचे युग आहे. सोशल मीडियाचा वापर न करणारा क्रिकेट चाहता शोधूनही सापडणार नाही. आयपीएलमध्ये सहभागी असणाऱ्या सर्वच्या सर्व म्हणजे दहाच्या दहा संघाचे स्वतंत्र ट्विटर (एक्स) अकाउंट्स आहेत. प्रत्येक संघाला ट्विटरवर (एक्स) फॉलो करणारे लाखो

फॉलोअर्स आहेत. हे फॉलोअर्स ट्विटर वरून आपल्या आवडत्या संघाला सपोर्ट करत असतात. आयपीएलची मॅच चालू असताना ट्वि्ट्स चा अक्षरशः पाऊस पडतो. सेकंदाला हजारो ट्वि्ट्स येत असतात. जो तो आपल्या संघाला सपोर्ट करण्यासाठी ट्विट करत असतात. या सर्वांमध्ये मुंबई इंडियन्स आणि रॉयल बंगळुरू चॅलेंज या संघांचे फॅन फॉलोअर्स सर्वात जास्त आहेत. ट्विटर प्रमाणेच व्हाट्सएप, फेसबुक, इन्स्टाग्रामवर देखील चाहते आपल्या संघाला सपोर्ट करीत असतात. आपल्या आवडत्या संघाची मॅच असेल तर चाहते आपल्या संघाला सपोर्ट करण्यासाठी व्हाट्सएपवर स्टेट्स ठेवतात. सध्या सोशल मीडियाचं चित्र पाहिलं तर मुंबई इंडियन्स, चेन्नई सुपर किंग व रॉयल चेलेंजर्स बंगळुरू या तीन संघांना सोशल मीडियावर चाहत्यांचा सर्वात जास्त सपोर्ट मिळताना दिसत आहे. खेळाडूंमध्ये सर्वात जास्त सपोर्ट रॉयल चॅलेंजर्स बंगळुरू संघाच्या विराट कोहली याला मिळत आहे. टी २० आंतरराष्ट्रीय क्रिकेटमधून निवृत्त झाला तरी विराट कोहलीची लोकप्रियता तम्बूभरही कमी झाली नाही उलट

वाढतच चालली आहे हे सोशल मीडियावरून लक्षात येते. दूरचित्रवाणीवर तर प्रेक्षक सामने पाहतच असतात पण ज्यांना दूरचित्रवाणीवर सामना पाहणे शक्य होत नाही ते मोबाईलवर सामना पाहतात. रॉयल चॅलेंजर्स बंगळुरू संघाचा सामना कोणत्याही संघासोबत असला तरी प्रेक्षक त्यांचा सामना आवर्जून पाहतात. रॉयल चॅलेंजर्स बंगळुरूचा सामना जिओ टीव्ही वर सर्वात जास्त पाहिला जातो. करोडो प्रेक्षक जिओ टीव्हीवर सामने पाहतात. प्रत्येक सामन्याला करोडो प्रेक्षक मिळतात हा एक विरवचिक्रमच आहे. फेसबुक, व्हाट्सएपवर मॅच कोण जिंकणार याबद्दल चाहत्यांमध्ये पैजा लागत आहे. मॅच संपल्यानंतर मॅचवर आधारित तसेच प्रतिस्पर्धी खेळाडूंच्या खिळी उडवणाऱ्या मजेशीर मिम्स बनवून व्हायरल केल्या जात आहे. हे मिम्स बोलके असतात. यातून करमणूक तर होतेच पण संघाची सद्यस्थिती काय आहे हे देखील समजते. गुजरात टायटन्स संघाचा मुख्य प्रशिक्षक आशिष नेहरा खेळाडूंना सतत काही ना काही सल्ले देत असतो. ड्रिन्स ब्रेक मध्ये तर तो कर्णधार आणि खेळाडूंना सल्ला देत असतोच पण सामना चालू असतानाही तो

खेळाडूंचे डोके खात असतो. वेडावाकडा चेहरा करून हातवारे करत तो खेळाडूंचे डोके खात असतो त्यामुळे त्याची खिळी उडवणारे अनेक मिम्स सोशल मीडियावर धुमाकूळ घालत आहेत. चेन्नई आणि मुंबई संघ सध्या पराभवाच्या गर्तेत सापडले आहेत. सलग पाच सामन्यात पराभव झाल्याने चेन्नई संघ नेटिव्हिन्सच्या निशाण्यावर आला असून या संघाची सोशल मीडियावर चांगलीच खेचली जात आहे. तीच गत मुंबईची आहे. मुंबईचाही सलग चार सामन्यात पराभव झाला आहे. त्यामुळे या दोन्ही संघांना सोशल मीडियावर टागॅट केले जात आहे. या दोन्ही संघाचे आधारस्तंभ असलेले धोनी आणि रोहित शर्मा हे देखील आपल्या लौकिकाला साजेशी कामगिरी करत नसल्याने त्यांची देखील सोशल मीडियावर मोठ्या प्रमाणात खिळी उडवली जात आहे. प्रतिस्पर्धी संघाची आणि संघातील खेळाडूंची मजेशीर मिम्स आणि बनवून आणि मेसेज करून खिळी उडवतानाच नेटकरी आपल्या आवडत्या संघाला मात्र भरघोस पाठिंबा देत आहेत. आपल्या आवडत्या संघाला भरघोस पाठिंबा देतानाच प्रतिस्पर्धी संघाची खिळी उडवून फॅन आयपीएलचा फिव्हर आणखी वाढवत आहे. एकूणच केवळ मैदानावरच नव्हे सोशल मीडियावर देखील आयपीएलचा फिव्हर वाढल्याचे दिसून येत आहे.

रतन टाटा एक दीपस्तंभ

ज्योतिर्मय **साहित्य**

महानत्व लाभलेले महान असतात परंतु जे लहान असतात ते सदैव लहान असत नाहीत.

शंतनु नायडूस लाभलेले रतन टाटा एक दीपस्तंभ होते.

सार्वजनिक वाचनालय.नाशिक. गंगापूर रोड शाखे तर्फे विजयालक्ष्मी मणेंरीकर अर्थात लक्ष्मीमंगेश यांचे रतन टाटा एक दीपस्तंभ या अनुवादित पुस्तकावर आधारित व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते.

रतन टाटा एक दीपस्तंभ या शंतनु नायडू लिखित आत्मकथन स्वरुप पुस्तकावर विवेचन करताना विजयालक्ष्मी मणेंरीकर यांनी खालील मुद्द्यांवर प्रकाश झोत टाकला.

१. पुस्तकाची सुरुवात, मध्य व शेवट म्हणजेच पुस्तकाचा मुळ गाभा ज्या तत्वावर आधारित आहे ते तत्व म्हणजे प्रेम, करुणा, भुतदया, माया, जिऱ्हाळा, मैत्री, माणुसकी. व्यावसायिकता आणि प्रामाणिकता, बुद्धीमत्ता, आत्मविश्वास, धाडस आणि कष्ट यांची गुंफण ही यशाची गुरफ़िल्ली आहे.

२. शंतनुचा प्रवास एक ज्युनिअर इंजिनीअर पासून सुरू होऊन टाटांचा पर्सनल असिस्टंट मॅनेजर होण्यापर्यंत पोहोचतो त्यासोबतच ॲनिमल हॉस्पिटल चा सी ई ओ होणं, स्वतःची मोटोर्पांज कंपनी जागतिक स्तरावर घेऊन जाणं, गुडफ़ेलोज नावाची कंपनी काढून ती यशस्वीरीत्या चालवणं आणि मुंबई वाचन कट्टा नावाची वाचन चळवळ मुंबईत चालवणं आणि आता भारतातील इतर शहरांमधून ही चळवळ चालवणं. या गोष्टींवर प्रकाश

टाकला.

३. शंतनुच्या घरचे संस्कार, शंतनुचा अति कष्ट करण्याचा स्वभाव, जीव ओतून प्राणपणाने झोकून देऊन काम करण्याची वृत्ती याबद्दल ही ओघानेच त्यात आले.

४. रतन टाटा म्हणजे या शतकातील संत. देवदूत ज्यांचे भारतीयांवर अनेक उपकार आहेत. ज्यांच्या व्यावसायिकतेमुळे भारतातील करोडो लोकांच्या कैक पिढ्या अर्थार्जन करून आपले आयुष्य आनंदाने व्यतीत करत आहेत. ते रतन टाटा शंतनुचे जिवलग मित्र बनतात. व्यावसायिकतेच्या पुढे जाऊन टाटांशी मैत्र निर्माण होणं हे खरं शंतनुच्या आयुष्यातील भाग्योदय किंवा सुवर्णकांचन योग आहे.

५. पैसा हे बाय प्रॉडक्ट आहे. मन आधी नितळ पाण्यासारखं स्वच्छ असावं लागतं, करावं लागतं आणि त्या स्वच्छ सुंदर अंतःकरणाने समाजाकडे स्वच्छ नजरेने बघता येते, मग समाजातील कष्टी, दुःखी, वेदना झेतत असलेले प्राणीमात्र दिसू लागतात. त्या दुःखी लोकांचे दुःख कमी करण्यासाठी आपण काय करू शकतो असा सातत्याने विचार करणारा शंतनु आणि तसेच जीवन व्यतीत केलेले रतन टाटा एकरूप येतात म्हणजे दोन पवित्र आत्मे एकमेकांच्या सहवासात येतात. आणि एक

वर्तुळ पूर्ण होते. मृत्युच्या काहीच वर्ष आधी रतन टाटांचा एकटेपणा घालवणारा निखळ हृदय असलेला एक जिवलग मित्र टाटांना मिळतो आणि वैभवसंपन्न आयुष्य घालवलेले रतन टाटा कदाचित आयुष्यभर अशाच मैत्रीच्या शोधात असावेत. जी त्यांना शंतनुच्या स्वरुपात काही वर्ष आधी लाभते आणि त्यांची शेवटची काही वर्ष अतिशय आनंदात जातात. संपूर्ण जगात जी विश्वासाहंता टाटांनी कमावली ती क्वचितच इतर कोणी कमावली.

६. शंतनु आणि रतन टाटा यांच्या वयात छप्पन वर्षांचं अंतर असताना रतन टाटा त्याच्या वयाचे होऊन त्याच्याशी गप्पा मारत, त्याच्यासोबत कॉफी घ्यायला स्वतः ड्रायव्हिंग करून त्याला घेऊन जात, त्याच्या सोबत चित्रपट बघत, गाणी ऐकत.... एकदा त्याच्या घरी ते त्याच्या आईच्या हातचं जेवायला आले होते. मैत्र काय असतं हे रतन टाटांनी त्याला शिकवले. एकदा मित्र मानल्यावर वय, हुद्दा, संपत्ती, जात वा इतर कुठलीही गोष्ट मैत्रीच्या आड येऊ द्यायची नसते हे त्यांनी पाळले. अगध्या चार ते पाच वर्षांत दोघे इतके जिवश्च कंठश्च मित्र झाले की दोघांनाही एकमेकांशी बोलल्याशिवाय राहवेना. जेव्हा दोन मित्र एकमेकांशी मनातलं सगळं बोलू शकतात, गप्पांत दिलखुलास हसू शकतात आणि कठीण प्रसंगात वैयक्तीक अडचणी सांगून

स्वतःच्या अश्रूंना मुक्त वाट करून देऊ शकतात ते खरं मैत्र. ह्याचा अनुभव शंतनुने रतन टाटांसोबत घेतला. जसे रतन टाटा सहजच शंतनुच्या खांद्यावर हात टाकू शकत होते तसे शंतनुही रतन टाटांच्या खांद्यावर सहजच हात टाकून त्यांच्याशी बोलू शकत होता, रामायणातील रामलक्ष्मणाची गळा भेट जशी होते तशी सहजच त्यांना घट्ट मिठी मारू शकत होता. इतकं सख्य दोघांत निर्माण झालं होतं. म्हणजे मैत्रीत दोघांचेही व्यक्ती म्हणून एक स्तर निर्माण झाले होते. जिथे व्यावसायिकता असेल तिथे टाटांचे वागणे पूर्णतः व्यावसायिक असायचे याचाही शंतनुने अनुभव घेतला होता.

अवध्या चार ते पाच वर्षांत शंतनु

याची सांगता त्यांनी स्वातंत्र्यवीर सावरकर यांच्या समुद्रगामी या कवितेने केली.

थवे काजव्यांचे की नंदनवर्निच्या चकचकले

तयांची तारे म्हणुनी ज्योतिषी भले भले चकले.

हे ताऱ्यांनो जाणतासा का कुठुनि तुम्ही आला ?

कुठे चालला कवण हेतू ह्या असे प्रवासाला ?

आम्ही समुद्रगामी होतोय ते विशिष्ट हेतू ठेवून मग तुम्ही ?

कवण हेतू तो ? ज्यास्तव तुम्ही गगनामी व्हावे ?

सूर्यापासुनि इतके दूरच भू ने विचरावे गजराजाहूनी फुलपाखरुचि सुरंग शोभावे असा कोणता हेतू जयाच्या सिद्धीस्तव साची

विश्रवाच्या या चक्रे फिरती भव्य घडयाळांची

अम्हा कळेना म्हणुनि पुसतो तुम्हा कळे का ते ?

का न कळत वर्तावे जाणति इतकेचि ज्ञाते ?.

सार्वजनिक वाचनालय.नाशिक. गंगापूर रोड शाखे तर्फे विजयालक्ष्मी मणेंरीकर अर्थात लक्ष्मीमंगेश यांचे रतन टाटा एक दीपस्तंभ या पुस्तकावर आधारित व्याख्यान आयोजित करण्यात आले होते. या वेळी वाचनालयाचे अध्यक्ष श्री. दिलीप फडके सर, इतर अधिकारी मंगेश मालपाठक, सुनिल कुटे, प्रशांत जुन्नरे, डॉ. नैलेंकर आदी पदाधिकाऱ्यांसह वाचनालयाचे सभासद व वाचक मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

वृक्षरोपण आणि जलपुनर्भरणाद्वारे देता येईल उष्णतेशी लढा- जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी

ज्योतिर्मय 📖 **साहित्य**

छत्रपती संभाजीनगर – उष्णतामान वाढ ही नैसर्गिक कमी व मानवनिर्मित समस्या आहे. त्याचा उपाय आपल्या सर्वांना एकत्र येऊन करावा लागेल. वृक्षरोपण आणि जलपुनर्भरण हे उष्णतामान वाढीवरील सर्वात प्रभावी उपाय आहे. त्याद्वारेच आपण आपल्या भावी पिढ्यांसाठी जगणे सुकर करणारे पर्यावरण देऊ शकतो, असे प्रतिपादन जिल्हाधिकारी दिलीप स्वामी यांनी आज येथे केले.

‘उष्णतेशी लढा’ या कार्यशाळेचे आयोजन जिल्हाधिकारी कार्यालयात करण्यात आले. या कार्यशाळेस जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी अंकीत, पर्यावरण तज्ज्ञ अतुल देऊळगावकर, शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या औषधी शास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. मिनाक्षी भट्टाचार्य, ज्येष्ठ वास्तुविशारद अविनाश हवळ, डॉ. अविनाश गरुडकर, निवासी उपजिल्हाधिकारी विनोद खिरोळकर, जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन अधिकारी मारुती म्हस्के तसेच शाश्वत अधिवास विभाग सेंटर फॉर सायन्स अँड डेव्हलपमेंटच्या कार्यक्रम व्यवस्थापक श्रीमती मिनाक्षी सिंह, सार्वजनिक आरोग्य चळवळ तज्ज्ञ डॉ. अनंत फडके, सर्व उपविभागीय अधिकारी, तहसिलदार, तालुकास्तरीय अधिकारी आदी दुरदृष्ट्य प्रणालीद्वारे सहभागी झाले होते.

वीज पुरवठ्यासाठी शासकीय कार्यालयांना सौरऊर्जा जोड

जिल्हाधिकारी स्वामी म्हणाले की, मानवाच्या विविध पर्यावरण ऱ्हास करणाऱ्या जीवन शैली व हस्तक्षेपामुळे पर्यावरणीय समस्या निर्माण होत आहे. वस्तुतः निसर्गाने दिलेले पर्यावरण आपण जतन व संवर्धन केले पाहिजे. आणि हे एकट्या दुकट्याचे काम नाही. किंवा कोण्या एका संस्थेचेही काम नाही. ते प्रत्येकाचे काम आहे. प्रत्येकाने त्यात आपले योगदान देणे आवश्यक आहे. त्यासाठी जलपुनर्भरण व

वृक्षरोपण सारखे पर्याय प्रत्येकाने अंमलात आणणे आवश्यक आहे. तरच आपण आपल्या पुढच्या पिढ्यांसाठी जगण्यास पूरक पर्यावरण वारशात ठेऊ शकतो. पुढच्या पिढीला शुद्ध हवा, पाणी मिळावे यासाठी प्रत्येकाने किमान १० झाडे लावण्याचा व जगविण्याचा संकल्प करावा, असे आवाहन त्यांनी केले. तसेच सौर उर्जेचा पर्याय निवडावा. जिल्हा प्रशासनानेही सर्व शासकीय कार्यालयांना सौर उर्जेवर

वीज पुरवठा करण्यासाठी ४२ कोटी रुपयांचा प्रस्ताव तयार केला आहे, अशी माहितीही यावेळी जिल्हाधिकारी स्वामी यांनी दिली. उष्णतेशी आजच लढा देऊन भागणार नाही त्यासाठी कायम लढा द्यावा लागेल. ही एक चळवळ व्हावी असे आवाहनही त्यांनी केले.

उष्णतेविरुद्ध लढण्यासाठी सर्वांनी एकत्र यावे – देऊळगावकर

अतुल देऊळगावकर म्हणाले की, हवामान बदल ही संकल्पना १९८८ पासून प्रचलित झाली.पृथ्वीचे एकूणच तापमान १.५७ अंश सेल्सियसने वाढले आहे. उष्णतामान वाढण्यामुळे आरोग्य समस्याही निर्माण होऊ लागल्या आहेत. देशात २८१ जिल्ह्यांना उष्णतेच्या लाटेचा धोका निर्माण झाला आहे. त्यात मराठवाड्यातील सर्व जिल्ह्यांचाही समावेश आहे. पूर्वी रात्रीच्या वेळेस निर्माण होणारा गरवा आताशा कमीझाला आहे. एकूण भूभागाच्या ७५ टक्के भाग हा उष्णतेचा ताण वाढू लागला आहे. अशा या उष्णतेच्या समस्ये विरुद्ध लढण्यासाठी सगळ्यांनी एकत्र येण्याची गरज आहे असे प्रतिपादन देऊळगावकर यांनी केले. डॉ. मिनाक्षी भट्टाचार्य यांनी उष्माघात आणि त्यामुळे मानवी शरीरावर होणारे परिणाम, त्यावरील उपचार या विषयी शास्त्रीय माहिती दिली. जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी अंकीत यांनी वाढत्या तापमान समस्येचा मुकाबला करण्यासाठी सर्व विभागांनी समन्वय साधून काम करावे. प्रतिबंधात्मक उपाययोजनांवर भर द्यावा. या कार्यशाळेत प्राप्त माहिती ही तळगाळापर्यंत पोहोचवावी. सर्व गदीच्या ठिकाणी सावलीसाठी उपाययोजना कराव्या, असे आवाहनही त्यांनी केले. अविनाश हवळ यांनी उष्णतामानाला पुरक वास्तू रचना व त्यासाठी करावयाच्या उपाययोजना यांची माहिती दिली. प्रास्ताविक मारुती म्हस्के यांनी केले तर प्रविणा कन्नडकर यांनी सूत्रसंचालन केले.

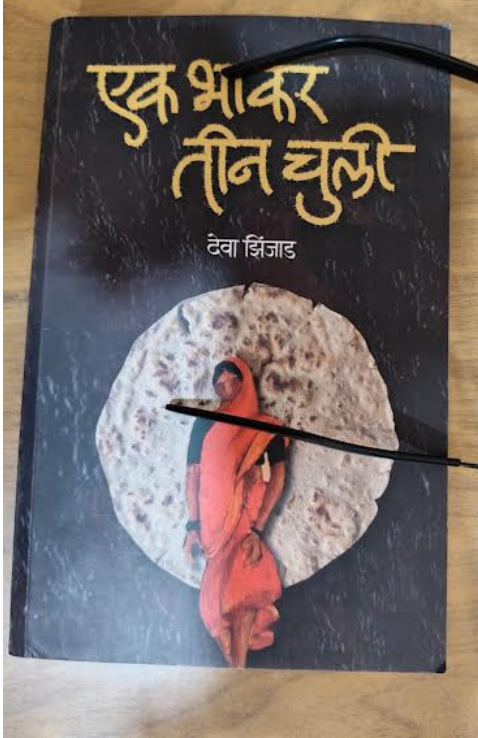
“एक भाकर तीन चुली” हे पुस्तक वाचून मला काय वाटले. !

ज्योतिर्मय 📖 **साहित्य**

सोशल मीडियावर एक दिवस , “ एक भाकर तीन चुली “ या पुस्तकाबद्दल कुणी वाचकाने लिहीलेल्या अभिप्रायावर सहज नजर पडली. पहाता क्षणी पुस्तकाच्या शिर्षकाभोवतीच मन घुटमळत राहिलं आणि एका आईच्या संघर्षाची ही कहाणी असणार ही खात्री झाली . या पुस्तकाला आणि लेखक देवा झिंजाड यांना मिळालेले पुरस्कार वाचून, आपण हे पुस्तक मिळवायचेच हा निश्चय केला आणि न्यु ईरा पब्लिशिंग हाऊस ने प्रकाशित केलेले हे पुस्तक अखेरीस माझ्या हाती पडले .

अतिशय जिवंत आणि करूण असे मुखपृष्ठच पुस्तकाचा गर्भितार्थ सांगून जाते. एकेक प्रकरण वाचताना जसजसं पुढे जातो तसतसं डोकं सुन्न होतं होतं. मनुने निर्मिलेल्या या मानवाच्या, जाती, लिंगभेद, रूढी, परंपरा यांचे मूळ कोठून सुरू झाले. ? हे अलिखित नियम कोणी केव्हा कसे सुरू केले. ?आदिमानवापासून आजच्या मानवापर्यंत, कित्येक वर्षे उलटली. परंतु पशु पक्षी वेगळा असूनही मानवाची बुद्धि इतकी कशी रूढी परंपरांना चिकटून राहीली. ?

१९३३ ते १९७९ हा काळ तसा खूप मोठ्या उलाढालीचा होता.१९७९ साली लेखक देवा झिंजाड यांचा जन्म. आईला बऱ्याच उशिरा झालेलं हे अपत्य. पण या आधी पासूनच त्यांच्या आईची झालेली परवड, तिचे हाल, कष्ट, हे सर्व वाचताना मन विषण्ण होतं. त्या आईचा दोष काय तर ती एक मुलगी म्हणून जन्माला आली आणि तिथूनच रूढी परंपरांच्या जोखडाखाली नुसती भरडली गेली. आपल्याच जातीतल्या, आपल्याच घरच्या लोकांकडून होणारी उपेक्षा. मानसिक शारीरिक छळवाद . पण जगण्याची

जिजिविषा, उर्मी तिला या सगळ्यातून बाहेर पडायला उर्जा देते. प्रवाहा विरुद्ध जाऊन तिने दोन वेळा पुनर्विवाह केले. पण तिच्या वाट्याला यश सुख द्यायचेच नाही हे त्या परमेश्वराने ठरवून टाकले होते की काय ! तरीही दगाडसारखे कठोर मन आणि शरीर करून ती जगली, अनेक प्रसंगी स्वकीय, स्वजातीय लोकच तिला, जगू ही देणार नाही आणि मरू ही देणार नाही अशी अवस्था करतात. आश्चर्य हे वाटतं की

एवढा प्रचंड छळ होत असताना एकही मदतीचा, सहानुभूतीचा हात पुढे येऊ नये ? १९७९, लेखकाच्या जन्मानंतरचा काळ म्हणजे बराच अलिकडला. तरी ही त्या माऊलीचे असे अमानुष हाल की माणसापेक्षा पशु बरा असे वाटावे. मुलाला वाढवून शिकवणे हे ध्येय तिने अतिशय प्रतिकूल परिस्थितीत चालू ठेवले .

संपूर्ण कथेत लेखक, त्या प्रांतातील गावकडच्या भाषेत व्यक्त झाले आहेत त्यामुळे वाचक घटनांशी एकरूप होतो. . कादंबरीचा शेवट अतिशय भावूक, हळवा , मनाला हुरहूर लावणारा आहे. उत्सुकतावश दिलेल्या फोन नंबर वर फोन करून, श्री झिंजाड यांना विचारले की अखेरीस तरी त्या माऊलीला सुखाचे चार दिवस दिसले की नाही ? आणि होकारार्थी प्रतिसाद ऐकून जीवाला हायसं वाटलं .

गीता गद्रे टिमारनी (म.प्र.)

डिप्रेशन येणारे तरूण किंवा कुणाला ही, या मायलेकांचे जीवन म्हणजे एक वस्तुपाठ आहे.

ही कादंबरी लेखकाच्या स्वतः च्या अनुभवांवर आधारित आहे, एवढं सगळं सोसूनही, लेखकाचा किंवा त्या माऊलीचा कुणावर रोष नाही, मनात कटुता नाही. आल्या परिस्थितीला निडरपणे तोंड देत पुढे जायचे . सध्याच्या या प्रतिस्पर्धेच्या युगात छोट्या छोट्या कारणांवरून डिप्रेशन येणारे तरूण किंवा कुणाला ही, या मायलेकांचे जीवन म्हणजे एक वस्तुपाठ आहे.

ज्योतिर्मय 📖 **साहित्य**

लेकीच्या घरासमोरच साधारण पंचावन्न मजले असतील अशा उंच दोन वेगळ्या आकाराच्या इमारती आहेत.

येथे सुरक्षितेसाठी बाहेर जाणे व येण्यासाठी सांकेतिक किल्लीचा वापर करावा लागतो. आणि हा नियम प्रत्येक ठिकाणी आहे. आजूबाजूला भुरळ घालणारा निसर्ग... इमारतीच्या अगदी शेजारी खळखळत खूप लांब वर जाणारा झरा.. त्याच्या सगळ्या बाजूने उतरत्या सुबक दगडी पायऱ्या. छान आखीव रेखीव रस्ता. दोन्ही बाजूला उंच उंच हिरवीगार झाडे. मध्ये मध्ये बसावयास असणारे बाक. झऱ्यामधील बदके, वेगवेगळे पक्षी, खारी, ससा याचा अनुभव घेत फिरणे हा खूप आनंददायी अनुभव होता.बाहेर मुख्य रस्त्याच्या बाजूनेही अतिशय सुंदर सुंदर फुले रूप रंगांची उधळण करताना दिसत होती. दिवसाच्या कुठल्याही प्रहरी आपण रमत रमत मारलेली फेरी खूप उत्साह देऊन जात असे..याचे कारण सुंदर निसर्ग, अतीव शांतता आणि उबदार हवामान हे होते..

सुरुवातीला एकटे बाहेर पडण्याची मला खूप भीती वाटत असे. कारण सहज न कळणारी भाषा, (त्यांचे इंग्लिश उच्चार खूप वेगळे असतात) सांकेतिक किल्ली चा वापर. आणि त्यात आम्हा दोघांचे मोबाईल घरी वायफाय असल्यामुळे चालू असत. पण बाहेर गेल्यावर बंद होत.. त्यामुळे एक एकटे बाहेर जाण्याचे धाडस करण्यास थोडा वेळ लागला. पण हळूहळू एकटे किंवा नाती बरोबर जाण्याचा आनंद मी घेऊ लागले. आमच्या मोबाईलवर इथला पत्ता आणि लेक, जावई या दोघांचे फोन नंबर सेव्ह करून ठेवले. सांकेतिक किल्ली चा

वापर जमू लागला.. त्यामुळे सुंदर प्रभात रंग. आणि सोनेरी किरणांची उधळण करणारी संध्याकाळ याचा आनंद एकटे फिरत जाऊनही घेता येऊ लागला.

चौकाचौकात असलेले खांब, अगदी रहदारी तुरळक असली तरी सिग्नल चा योग्य वापर करणारी जनता बघून आश्चर्य वाटले. इथे दुचाकी मला आजपर्यंत एकही दिसली नाही. चारचाकी मोटारी, बस, आणि सबवे (आपली मेट्रो) ही येथील दळण वळणाची मुख्य साधने आहेत. कदाचित आठ महिने बर्फ पडत असल्याने दुचाकीचा उपयोग होत नसावा. वेगवेगळ्या प्रकारच्या सायकली मात्र दिसतात. पदचारी सुद्धा मुख्य चौक लागोपरीत गाड्या नसल्या तरी रस्ता ओलांडून जात नाहीत. त्यांच्यासाठीचा सिग्नल वेगळा असतो तो लागला की चौक पार करायचा. तो सिग्नल लागल्यावर कोणी नसले तरीही गाड्या थांबतात. बहुतेक चौकात विश्रांतीसाठी बाक असतात. त्यामुळे सुयोग्य नियोजन कसे असते हे पहायला मिळाले.लहान मुलांसाठी स्ट्रोलर असतात. त्यालाही कंबरेला पट्टा अगदी ब्रेक ही असतो. चारचाकी मधे अगदी लहान बाळ असले तरी त्याला वेगळी सुरक्षित सीट असते..मांडीवर घेणे इथल्या नियमात बसत नाही.

...इथल्या लोकांच्यातील सभ्यता अगदी वाखाणण्याजोगी आहे. कुठेही गेले तर दार आपल्यासाठी धरून राहणे, रस्त्यावर, लिफ्टमध्ये अगदी कुठेही असले तरी मनमोकळे स्माईल देणे. गुड मॉर्निंग, गुड इव्हनिंग म्हणणे, जातेवेळी हॅव अ नाईस डे म्हणणे हे खूप कौतुकास्पद वाटते. इथला रोज उगवणारा दिवस मला काहीतरी शिकवत राहतो हे नक्की...

सईसोबत नृत्याची संधी म्हणजे माझ्यासाठी स्वप्नपूर्ती-समीर चौगुले

१ मे रोजी गुलकंद येणार चित्रपटगृहात भेटीला

ज्योतिर्मय 📖 **साहित्य**

एव्हरेस्ट एंटरटेनमेंट प्रस्तुत आणि वेटक्लाऊड प्रोडक्शन निर्मित ‘गुलकंद’ हा बहुप्रतिक्षित चित्रपट १ मे रोजी प्रेक्षकांच्या भेटीला येत आहे. काही दिवसांपूर्वी या चित्रपटाचा ट्रेलर प्रदर्शित झाला. चित्रपटातील विनोद, कलाकारांची तगडी स्टारकास्ट आणि जबरदस्त संगीत यामुळे ‘गुलकंद’बाबत प्रेक्षकांमध्ये प्रचंड उत्सुकता निर्माण झाली आहे. या चित्रपटातील एक खास आकर्षण म्हणजे समीर चौगुले आणि सई ताम्हणकर यांचा धमाकेदार डान्स. समीर चौगुले जे त्यांच्या अभिनय आणि विनोदी भूमिकांमुळे ओळखले जातात, त्यांनी पहिल्यांदाच या चित्रपटात डान्स केला आहे आणि तोसुद्धा सई ताम्हणकरसोबत. हा डान्स पडद्यावर जितका बहारदार दिसतोय, तितकाच गंमतीशीर तो पडद्यामागे चित्रित झाला आहे. याबाबतीतील धमाल अनुभव समीर चौगुले

यांनी शेअर केले आहेत.

या अनुभवाबद्दल समीर चौगुले म्हणाले, “ मी सईचा खूप मोठा चाहता आहे. ती अभिनयात जितकी ताकदीची आहे, तितकीच ती एक उत्तम डान्सर देखील

आहे. तिच्यासोबत डान्स करणे हे माझ्यासाठी स्वप्नासारखे होते. मी कधी विचारही केला नव्हता की, मला सईसोबत डान्स करण्याची संधी मिळेल. डान्स आणि माझे समीकरण काय आहे ? हे कोरिओग्राफर राजेश बिडवे यांनाच नीट ठाऊक. मी थोडा निवांत होतो कारण या चित्रपटात माझी भूमिका एका साध्यामोठ्या नवऱ्याची आहे. त्यामुळे मला काय निपुण डान्सर सारखे नाचायचे नव्हते. तरीही या नृत्यासाठी मी मेहनत घेतली आहे. मला खात्री आहे, माझे नृत्य आणि चित्रपट दोन्हीही प्रेक्षकांना आवडेल.

सचिन मोटे लिखित आणि सचिन गोस्वामी दिग्दर्शित गुलकंद या चित्रपटात सई ताम्हणकर, समीर चौगुले, ईशा डे, प्रसाद ओक, वनिता खरात, मंदार मांडवकर, जुई भागवत, तेजस राऊत, शार्विल आगटे यांच्या प्रमुख भूमिका आहेत. सचिन गोस्वामी, सचिन मोटे आणि संजय छात्रिया यांनी चित्रपटाची निर्मिती केली आहे.